

K. 527/27

Handwritten text, possibly a date or reference: "1815" and "König" are visible.

Handwritten text: "König" and "Jahre" are visible.

6580 n. = Sobrowsky 1/2
Speel, 1888 maj. 29

Handwritten signature or name: "König" is visible.

K 527/e

LÚDAS MATYI

EGY

Eredeti Magyar Rege

Négy Levonásban.

Mi ezen Lúdasnak az árra?

Ő biz az Apja³
Lelkének sem álább hármát, egy kurta forintnál.

L.

1815-dik Esztendőben.

*Quamvis sublimes debent humiles metuere,
Vindicta docili quia patet solertiae.*

PH A E D R U S.

JÁMBOR OLVASÓ!

E' munkátskának ki legyen Szerzője, ha kérned,
Nem tudom: a' bizonyos, hogy az én kezeimbe
csak így jött

Név nélkül; nekem egy Szomszédom hozta az Erdő-
Hátról, vagy honnan, hogy jó lesz rajta nevetni
Majd borozás közben. Igaz is: mert rajta nem egy-
Vidám estéket tölténk, még Martzi Kaná sz is, (két
A' ki nagy Át se tanult soha, sokszor majd megütötte
A' guta, úgy röhögött: No ilyet soha Gazd'
Uram, úgymond,

Még a' hetvenedik Nagy Apámnak lelke se hallott,
Be' furtsán perdül; pedig a' for víge nem úgy megy
Mint a' nótában szokták. Osztan meg akarki
Írta Uram, de gonosz tsontnak kell lenni, ugyantsak
Tudja mikép' szokták. Így ítelt Martzi tudatlan
Fővel; mások még több szépet láttak ezen kis
Munkában, de kivált, a' többek közt, nekem a' sok
Körmönfont magyaros szóllás' formája, meg a' nagy
Könnyűség, elmés lelemény, természeti festés,
Mellyek ezen kisdéd munkát kedveltetik, egybe
Úgy megtetszettek, 's egyszersmind Döbrögi Úrnak
Példátlan példás megjobbúlása is egybe (én is
Ugy szívemre hatott, hogy azonnal, mint Matyi,
Háromszor tettem fogadást, hogy közre botsátom
A' fúrfangos elzü Lúdas Matyi tetteit, és már
Szükség, hogy szavamat telyesítsem, mint ma-
gyar ember.

Főből áll az egész dolog, a' mit mondani szükség
Vólt, legalább annak véltem. Most útra botsátom
A' Matyit, országot hadd menjen látni; ne féljen
Döbrögi Úr, mert ő már többször nem veri ám meg.

Írtam — — JOBBOTTHON
egy kantsó Jankai mellett —

MAGYAR
TUDOMÁNYOS
AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

A' K i a d ó.

Lúdas Matyi.

Hajdan egy faluban, a' Nyíren é, vagy az Erdő-Háton, vagy hol esett, már most jól nem jut eszembe, Már tsak elég a' hogy egy faluban vólt 1 öreg asszony. Özvegy vólt, 's egy rossz fia vólt. E' munka fejébe Nyáronn a' legyet a' szarán tsapkodta nap-estig; Téleonn a' fűjtött házban nyujtózva heverte — Át a' szentséges napot; a' vén Annya eléggé Zsémbelt rá; de akár a' száraz falra marokkal Borsót hintett vólna, szitok, motsok, és a' huritás Anyit tett Matyinak. (Matyi volt neve a' sihedernek) Ily tunya életet élt Matyi jó-darabig; hanem egy fzer Hóltra elunta magát, országot látni fzeretne. Annyának húsz szép annyányi libái valának Egy vén gúnárral, 's egy pár öregetske tojóval, Jókor költek azok, 's maga bajmolt vélek az Özvegy, Hogy ha fzerentsésenn, úgymond, fel tudja nevelni, Majd egy kis télére valót árúlna belőlök. — Arra kötötte magát Matyi, hogy bízná-meg az Anya Ötet, 's a' mi libák eladóok, adná neki, majd ő A' vásárra megyen velek, ott jó móddal eladja, És fordít valamit rajtok, 's azt mondja hogy ő még, Hogyha ezen kapadozni talál, Kupetz is lehet, a' mely Mesterség sokakat felszűlt abbann az időben. Korhely! léhűtő! majd a' vásárra, pokolba! Azt tudod úgye, hogy ott adnak valamit heverésért! Mit keresél az egész nyáronn is? jobb ha dologhoz

Látz itthon.—Az Anyó így 's így motskólta-le Má-
Ö pedig a' vásárra menést feltette magába, (tyást.
És addig 's addig, hogy tsak rá vette az Annyát. (ten
Ám no hízen legyen úgy, úgymond, áldjon meg az Is-
Tsak valamit lendíts, mert héj! bűn ám a' henyélés.
Kedve derül Matyinak, szerez egy jó kézbeli fűtyköst
'S a' sutból kivon egy póknáló-lepte tarisznyát,
Mely vén Apjának soha sem szállott le nyakáról.
Ebbe az Annya rakott túrót, hájat, kenyeret, sót,
'S fokhagymát; az-alatt ő a' vén lúdakat arrább
Hessegeté, 's az eladni-való húszat kifzakasztván,
Annyának minden jót kíván, 's ballag utánnok.
A' vásár egy kis városba esett, ama híres
Döbrögi Úr' örökös jószágabann. Ez az Úri
Méltóság bőlsem vigyázott mind az adókra,
Mind a' vásárlókra, betsét megfzabta előre
Mindennek, 's ofztán ha talán kevesebre találá
Szabni akarki eme' vagy ama' jószágának az árát;
Vagy ha talám többön bátorkoda tartani: ő azt
Elkonfiskáltatta, meg is büntette az árost.
Hogy-ha pedig né tám más óltsón vett valamit meg,
És neki megtetszett: tsak azért kivetette belölle,
Hogy fentartódjon fegyverrel nyert ösi jussa.
A' mint Döbrögi Úr egyszer sétála alá 's fel,
A' mi Matyink, és a' szép húsz liba tünt szemébe;
Annyival inkább, mert az Urat minden süvegelte,
Tsak Matyinak vólt fenn egyedül a' főre-valója.
Kérdi az Úr: Ki ezen lúdnak gazdája? — Magam la!
Így szóllott nagy nyers-nyakason Matyi — Ennye
gazember!

Nem tudod itt ki az Úr? majd emberségre tanítlak!
Hol vagyon a' süveged? mi ezen lúdoknak az árra? —
Bényomván süvegét, és megrázván katzagannyát:

Három mártás, úgymond, párját ilyen amollian! —
Kéri az Úr, szidván, fele árrán. — Ő biz az Apja'
Lelkének sem alább párját egy kurta forintnál.
Döbrögi int egyet páltzájával. Nofza három
Fogd meg előterem; ők Matyit a' kastélba tzipálják,
Lúdjaít elvészik, és a' két kapu közt hevenyébe

ELSŐ LEVONÁS.

Ötvent vágnak rá, mellyet lábtól süvegelve
Egy Ispány számlált, és Döbrögi a' folyosóról (ték
Fél-könyökön nézett. — Matyi tüstént hogy felerefz-
Így szóllt Döbrögihez, fzeme közzé nézve merően:
En Uram a' fizetést közfönöm, 's ha az Isten erőt ad
'S életben megtart, majd megfzolgálom; azért tsak
Rójjá fel a' jegyző-könyvébe, hogy el ne felejtse:
Háromszor veri ezt Kenden Lúdas Matyi vissza,
Erre Matyit két zöld inges Hajdú lepofozta,
És mint egy ebet a' kastély kapuján kivetette.
Míg húzták vonták, még egyszer vissza kiáltott:
Ofztán háromszor veri meg Lúdas Matyi Kendet!
Hogy már ott kint vólt, így szóllott a' sokasághoz:
Majd meglássátok, háromszor megverem azt la!
Ezt minden neveté; de kivált a' Döbrögi Udvar
A' katzaj, és hahoták kitsiben hogy fel nem emelték,

MÁSODIK LEVONÁS.

A' mi Matyink könnyen lehet elgöndolni, hogy Annya'
Háza felé képpel sem fordúlt; bűgva morogva
Element földetlen földig, 's elvitte magával
A' bosszúállás' lelkének egész seregét is.
Hogy nagy tzeljához juthasson, pénzkeresésre
Adta magát. Jótskán keresett is, hol napi-fzámmal,

Hol szolgálattal; 's néhány nyelvekbe eléggé
Jártas lett, mert sok nagy városokat bebarangolt;
'S annyiba mennyibe sok mesterségnek kitanulta
A' tsinnyát-binnyát. Bizván hát mind az ezében
Mind erszényében: Hogy Döbrögi meg ne tsalódna
Számot vethetnék is már egyszer véle, úgymond.
Képe azolta nagyonn elváltoza néki, azomba
Döbrögi házánál már még tsak híre is elmúlt.
Bátraun elmegy hát a' nyilt udvar' kapujáig,
A' melynek küszöbén nem igen kedvére hevert vólt.
Látja hogy a' füstös házak helyébe azolta
Ujjabb ízléssel készült palotát emelének,
A' fala már fenn áll, fedeléhez is a' faragatlan
Sok szép szálfák már néhány tsapatokba hevernek:
Jól megyen a' dolog itt, úgymond, már semmi bajom-
Elfordúl onnan; veszen egy félkézbeli-bárdot, (sints.)
Zsebbeli ölméröt, 's plajbászt, egy irha-kötővel,
És így vándorló Olafz-Áts formába jelen-meg.
Eljutván a' nagy kastélyhoz, mint ahoz értő,
A' falnak szélét hozzát mérsékli szemével.
Onnan vizsgáló képpel megyen a' farakáshoz,
Olykor felfelnéz, 's a' fákát megmosolyogja,
Tsóvágatja fejét. Meglátja az Úr is az embert,
'S arra felé sétál, mit akar, megkérdezi. Semmit,
Úgymond, Méltóságos Uram! tsak ezen vala útam,
'S nem tarthattam-meg magamat, hogy bé ne tekintsek
Mert mesterségem. Látom hogy, akarki tsinálta,
A' palotábann a' kömives-munka királyi.
Bár már a' fedelét láthattam volna! reménylem,
E' díbdáb fákkal nem fogja az Úr bekeverni,
Ezt, mond Döbrögi, egy Német Mester javasolta,
És a' mérte-ki is. Jók, jók, úgymond Matyi, apróbb

Házaknak, de nem ám kastélynak. Róma felé kell
Forgani, hogy pompás fedelet láthasson az ember.
Én Nagyságos Uram! láttam 's dolgoztam is egy-két
Hertzegi munkákat; hanem ily fákkal lehetetlen
Házaknál egyebet begányolgatni. — Kirántja
'Sebbeli mértékét. — Megméri — De kár, hogy 5 ujjal
Még nem hofizabbak; hanem én senkit se gyalázok,
Sem magam ok nélkül a' más dolgában nem ártom.
Menni akar; de az Úr megtartóztatja. — Barátom!
Még nékem, úgymond, egy Áttsal sints alkum. Az Úr
Járt az Olasz földön! — Tessék bójönni! — Ebédje (hát
Vólt é már ma? — Ha munkám meg fog tetfzeni, nem-
Nállamnál jobb, és nemesebb Gazdára találni. (fog
Elmosolyodja magát Matyi, és dítséri az Úrnak
Építésbeli ízlését, sajnállja, hogy itten
Tám fák sem lefznek fedelekhez meglehetősek.
Óh! a' földön sints, mond Döbrögi, oly vadon erdő,
Melly az övénél jobb, 's szebb fákat tudna mutatni.
Látni fzeretné azt Matyi. — Döbrögi pontba parantsol,
Fogjanak egy hintóba. — Szakáts tálaljon azomba.
Míg bémennének, Matyi mondja, hogy arra való fák
Hogyha találatnak, jó vólna talám kijegyezni,
Sőt tám egy úttal vágatni is. — Egybe az Ispányt
Szóllítják, — az ebéd kéfzen, — jól laknak, — 's a' hintó
Ott terem, — egy pillantat alatt kin vagynak az erdőn.
A' baltások is ott vagynak már. Járja az Úrral
A' roppant tölgyest Matyi, és vizsgálja, ha szép fát
Sejtmeg. Már minden munkást elrendele széillyel;
Még egy olyan fát nem lél a' millyet akarna.
Bellyebb mennek hát, vizsgálódnak. — Matyi egyszer
Mondja, hogy ő már lát; egy nagy sürűbe betsalja
Döbrögít. E' jó leffz, kár hogy nints a' öles, úgymond

Döbrögi nem hiszi, és által próbálja ölelni.
Akkor megkapván Matyi bátran két keze szarát
Egy gú's'sal, melly már készen vólt, öszve szoritja.
Nem vagyok én, Uram! Áts, hanem a' Lúdas Matyi,
Kit kend megtsapatott, és elrablotta libáit, (úgymond
'S megmondá, hogy majd háromszor megveri kendet.
E' most hát első. Vág egy jó tölgyfa suhángot,
'S azzal búbjától talpig meghánnya keményen.
Döbrögi hafztalanúl hánykódott, mert lamchóval
A' száját jól bétömködté, azomba az erdő
Rengett a' szörnyű ropogástól, 's a' rohanó fák
Vad morgásaitól. — Mátyás az Urat megagyaltván,
És a' lúd' árrát a' 'sebjéből kikeresvén,
Törli szemét száját, és a' sűrűbe elillant. —
Már minden fejfzés munkája után heverészett,
Már jobhára ledöntve hevert a' tzímeres erdő
Legszebb része; menő félen már a' nap; az ember
Bárha dologtalan is, de az átsorgásra reá un:
Még sem jön sem az Úr, sem az Áts. Végtére az Is-
Nem veszi a' dólgot tréfának, hoppogat; erre (pány
Hoppant-vissza odább meg odább a' reneteg erdő,
Halgatnak; de tsak a' szomorú bagjok' huhogási
Ofztogaták a' nagy tsendességet szakaszokra. (nan
Többen kurjantnak, - figyelem van utánna, — sohon-
Egy kukk hang sem jó. Már most megfzeppen az Is-
Széllyelrendeli a' baltásságot, hogy az erdőt (pány,
Hajtsák meg, mert már bajnak kell lenni, akárhogy.
A' mint egynéhány hajtók a' völgyet elérik,
Hallanak egy olyan horkantást, mint mikor a' kant
Megdöfik a' szívén, 's a' sebje miatt legutólszor
Elszuffrantja magát. Megdobban az ijedezésre
Rákapatott Jobbágy, hátrál, 's ordítja az Ispányt.

Ott terem az, 's félénk népét biztatja, lemégyen
 Oldalvást a' völgyre velek -- Mit látnak! -- az Isten
 Mentse az illyentől még a' jó Krimi Tatárt is!
 Egy fához gúsolva Urok, 's a' szája betömve,
 'S a' selyem öltözetek szét vagynak rajta feselve.
 A' gúst elvágják, és szájából kifeszítik
 A' mohot. A' rémült Ispány instálja alássan
 Hogy mi pogány gyilkos bánt illy szörnyű ifzonyúan
 Ö Nagyságával? — Felelet helyébe aludt vér
 Ömlött Döbrögiből Sok tsuklás közbe sokára
 Úgy nyöghette ki, hogy Lúdas Matyi meggyilkolta.
 Eggyik Jobbágy a' másiknak kurta gubáját
 Megrántá, más a' mellette valót könyökével
 Titkon illenté, míg Döbrögi sirva könyörgött:
 Óh fiaim vigyetek fzaporán, mert meghalok, úgymond
 Ekkor ölkbe vevék ezek a' jó emberek, és el-
 Vitték a' kotsihoz; mások famohát szedegettek,
 És derekának lágy fekvést puhogattak; az eggyik
 Szurit tette alá, másik ráadta gubáját. (pint
 Hogy haza tzammogtak vele a' lovak, egy banya két-
 Szappanos égett bort kent széllyel rajta. Az udvar
 Egy kis mákfzemnyit sem aludt; minden köhenésen
 Öt hat férjfi tseléd, és szint' ugyanannyi fejér nép
 Ütköze egymáshoz; nagy volt, egy szóval, a' hü hó.

HARMADIK LEVONÁS.

Hát Matyi hol jár most? Vátig keresik, de az éjnek
 Jó óltalma alatt hamar általment a' határon,
 És már ujj módon gondolkozik a' mi Urunknak
 Második ízbeli megpüföléséről. Mikor elsőbb
 Vándorlott, egy vén Doktornál egy darab izig
 Szolgált volt hajdan; az öreg valamely Regementnél

Feltser vólt; minthogy híven szolgálta, reménylé
Most is, hogy tán majd jó szívvel látja. El is ment,
Még életbe lelé, hozzá bezegöde Inasnak
Olly feltétellel, hogy az esmeretes nyavalyáknak
Tzifra nevére, hafzonvehető füvekre, porokra,
Érvágó', krifztély', köppöly', lántzéta', borotva',
'S más Borbélyszerfzám' hafznára, sebekre való fzer'
Fördök', párgolatok' kéfzítésére, kenötsre
Oktatná ötet, 's adná oda néki ruháját,
Ótska parókáját, spádéját, és paripáját.
Ígért zálogot is hogy hágy Skorbuntzius Úrnál
A' paripaért, és a' Doktori gála ruháért;
E' mellett az egéfsz nyáron szolgálja-el ingyen.
Rá állott az Öreg. — Feje jó vólt a' mi Matyinknak,
'S egy két hét tsak alig tölt el bele, hogy hihetetlen
Kéfszéggel kitudott görögül sok fáz nyavalyákat
Mondani, mellyek azon fázadban módiba vóltak,
'S orvoslásoknak módját is; tudta viselni
Doktori módra magát, 's illett a' táfzli-paróka
És a' kofzperd rá. Az öreg Skorbuntzius Úrtól
Bútsút vefz hát; és egyenest nek' ereszti Fakóját
Döbrögi Úr Kastéllya felé. — Még Döbrögi fzingén
Lábra sem állott, még meg sem szabadúlt az előbbi
Megpüföles fzedres daganatjaitól: ehol ujra
Látogatásra megyen hozzá Lúdas Matyi fzőrnyü
Ígéretje fzerént. Hijjába keriti magátbe
Lántsás és puzdrás Hajjúkkal, mert lehetetlen
A' boffzúálló Lúdas Matyitól menekedni.
A' végső faluban Matyi egy vezetöt fogadottmeg
Hogy fzingint adhasson fzándékának. Mikor ofztán
Döbrögi Úr' falujába jutott, tüstént Kalaúzt kért.
Mert ö, úgymond, mostan futva megy a' Generálist

Meggyógyítani, kit a' ló öszfzetiport. Nofza rögtön
Földes-Uráho' fut a' Bíró, bejelenti, hogy itt egy
Német Feltser van; mert akkor Döbrögi fűhöz
Fához kapkoda, és a' kit tsak ajánlani tudtak,
Bárha kerékgyártó, lóorvos, marhakurú'sló
Vólt is, felviteté, és meghalgatta tanátsát.
Kéritehát ezt a' Doktort is, hogy ha az Istent
Féli, tekintse az ő nyomorúságát, 's legalább egy
Pillantást szánjon megnézésére; jutalmat
Várákozása felett ígér neki, és kotsijában
Küldi el a' General' szállásáig. Matyi Gazda
Egy darabig vonogatta magát, végtére az egymást-
Erő sok posták elvitték tsak nem erővel.
(Bárha nem említném, lehet elgondolni tsak úgy is,
Hogy Matyi a' képét okosan bé tudta vakolni,
És különös módom elváltoztatni beszédét).
Döbrögi, a' kinek a' testén némely daganatja
Oszlani még nem akart, és többnyire ágyba hevert-
Majd kifzőkött szedres kék bőréből örömében (még,
Hogy vélt Orvossát meglátá; kéri az égre (tsen.
Földre, hogy ily nyomorúlt sorsán, ha lehetne, segí-
Megvizsgálja azért Matyi, és szörnyü nyavalyákat
Érez, megromlott vérében; hogyha azonnal
Fördő nem készül, és köppöly, még ma bizonynal
A' szívére megyen, 's ekkor vállát emelíté.
Kéri az Úr minden szentekre, hogy a' mit az Isten
Értésére adott, rendeljen. Doktori képpel
És gondal Matyi egy asztal' szélére könyöklött.
Fördővíz szaporán, úgymond. és füvek! Ezeknek
Elszámolja külön neveket; száz erdei, réti (roszló,
Dudvák voltak ezek.— Nofza Ispány, Szólga, Po-
Hajdú, Kukta, Szakáts, Kertész, Szoba-'s Köny-
haleányok

Béres, Strása, Kotsis, Fellajtár, Bába, Favágó,
Egy szóval minden valamelyik elől vagy utól vólt,
Fusson az udvarból a' rétre, ligetre, tserére;
Addig az üstbe elég vizet, és hadd égjén alatta.
A' nép mind kirohant. Matyi megvizsgálja az Úrnak
Vakfemeit, kendőt vész elő, addig simogatja
A' két szárnyával, hogy száját befedi, akkor
Megköti hátúl a' tarkójánál: Uram! úgymond, (kend
Nem Feltser vagyok én, hanem a' Lúdas Matyi, kit
Megveretett, 's lúdját elvette; de hasztalan a' szót
Nem szaporítom, elég, hogy most másodszor adom meg
A' mit megmondtam; főképpen Kend hogy a' hosszú
Várakozásba magát ne gyötörje sokára, tsak essünk
Által rajta. Ha még nekem a' jó Isten erőt ad,
Harmadszor se fogok majd késni. Előveszi ekkor
Döbrögit, és a' vert testét megdüngeti rútúl.
Akkor az ágyfőből a' pénz kultsát kikeresvén
A' lúd' árrát, és költségemet elveszem, úgymond.
Azzal bútsút vész, kimegy, a' paripára felugrik,
'S illa bereg.—Haza jön a' füves tsorda rakottan
Béshalad a' Szobalyány, meglátja az Úr tsuda képét,
Elsikkantja magát, kimegy, öszverikóltja az Udvert.
Egyik kérdi, mi baj? -- másik, hogy hol van az Orvos?
Kultsolják kezeket, tanakodnak, hogy ki az ördök
Fojtá bé ismét száját Nagyságos Uroknak.
Óldjuk-meg szaporán.—A' félholt Döbrögi ekkor
Már tsak alig szuszogott, és minden pontba elájúlt,
Tsak lassan nyöghette ki, hogy Lúdas Matyi vólt az,
És hogy agyon kinzá. Mind lóra kap a' ki tsak ülhet,
'Skergetik a' Matyi hült nyomait, de haszontalan, ő már
Tudj' Isten hol járt; — bizonyos legalább, hogy öröm
És jó kedvvel tért ő meg Skorbuntzius Úrhoz. (me)

NEGYEDIK LEVONÁS.

Már most ám igazán roffzúl vólt Döbrögi, rendes Orvosokat hozatott, 's kurrenst küldöttek az Ország' Minden részéhez Lúdas Matyi elfogatása Végett; tsak hogy az ő képét igazán leiratni Nem lehetett; minthogy mindég más színbe jelentmeg Tsak neve vólt neki hát kijelentve. (Hogy e' bizonyossan

Meegettörtént, 's hogy az ő neve ezzel rettenetes lett, Megláthatni Hazánk' törvényeiből, hol az olyan Roffz útonjáró kutya fog, mint a' mi Matyink vólt, LÚDASNAK neveződik; e' hát nem holmi hazugság). Nem jött kézre Matyink, melly a' mi Urunknak eléggé Bokrosította baját, és már egy ízbe reménység Sem vólt éltehez; hanem a' bölts Orvosok által A' jó természet nyavalyáján végre erőt vett, És addig 's addig, keze szennyét tsak kiheverte A' Lúdas Matyinak; hanem a' neve annyira félszket Vert szívébe, hogy a' falú' lúdját mind leölette, Mert mihelyest tsak lúdtollat látott is elájúlt. Még a' Ludimagistert is ki akarta tsapatni A' jófszágából; de ez azt ígérte, hogy inkább Rektornak hívatja magát, 's minden követőit; Még említni se vólt szabad a' Papjának előtte. Húsz lántsást tsak azért tartott, hogy tíze nap es'ig, Tíze vizont éjjel strá'sáljon neki az udvar' Környékén; hozzá közelíteni akarki fiának (vólt. Nem lehetett, ha tsak úgy, hogy már rég esmeretes-Ezt Matyi mind jól tudta; mivel jó kémjei vóltak. Tudta hogy a' faluból ha kimegy, hintója körül is Mindég tíz lántsás lovagol; de hafzontalan, ő azt Háromszor fogadá hogy megveri Döbrögít, annak

Bárha török szakad is, tsak meg kell lenni akárhogy.
 Országos vásár esik egykor Döbrögi Úrnak
 Városkájában. Matyi ott, mint más igaz ember,
 Megjelenik paripán, 's a' lóvásárba alá 's fel
 Járkálván, meglát egy szép lovat egy sihedernél,
 Kérdezi hogy mi az árra? — Uram tsak száz arany,
 úgymond (zol?)

Hogy lehet ez? Kérdé Matyi, Tzimborá! úgye komá-
 Öt lovat is veszek én annyin, tán szebbet is annál.
 Úgyde Uram! felel a' siheder, jó nagy Magyarország,
 És még is kihagyom mindjárt vájatni atzállal
 Mind a' két szememet, ha tsak egy ló hág is elébe.
 Én úgy a' lovat megvenném, mond Matyi, hogyha
 Megbizonyítnád azt; pedig így meg nem veszi senki.
 Int neki, félre megyen vele: Nézd ottan lakik egy Úr,
 A' Lúdas Matyi név szörnyü félelmes előtte,
 Tán hallottad is azt? majd erre megyen kotsikázni,
 Tíz lántsás katonák lovagolnak hintaja mellett.
 Majd ha az ördönél jönnek, nyargalj oda, 's mondjad
 Szembe az Úrnak, hogy te vagy a' Lúdas Matyi, oştán
 Kotródj ám, mert száz lelked lefisz, még is az ördög(én
 ElviszEtsém! ha azok megtsípnek; hogyha nem, úgy-
 Megveszem a' lovat, majd meglefisz engemet itt 's-
 Tíz aranyot feladok felpénzül, h. bizonyos légy. (itt.
 Tetfzett a' tüzről pattant sihedernek az alku,
 És nehezen lesi azt, hogy már mikor indul az Úr ki.
 Egyszer lárma esik, rivogatják félre az embert,
 Döbrögi jó hintón, útjából félre vonódik
 Minden igaz lélek. Peseg a' vér a' sihederben,
 És tsak alig, tsak alig várhatja, hogy a' kerek erdőt
 Ériék; egyszeriben mint a' nyil utánnok ereszti
 Tátossát: Lassan, lassan Uraim! kiabálja,
 Mellé szöktet a' hintónak: Tudod é Uram, úgymond,

Hogy ki vagyok? Tudd meg, Lúdas Matyi én vagyok. —
 Rajta Legények! ordítja az Úr — Egyszerre utána (Útzu
 Mind a' tíz lántsás; de mi haszna nyomába se hágnak.
 Fogdki Kotsis! nyerges lavadat, mond Döbrögi, jobb-
 Mind a' tizenél: mondjad kétfáz arany, a' ki (ez
 Elfoghatja. — Az Úr talpon áll a' kotsijában
 És kíváncsi szemét düjlesztve mereszti utánnok,
 Hogy fogják már el Matyit. Ő pedig a' kerek erdő
 Sarkánál elbúva fülelt, 's látván, hogy az Úr már
 Tsak maga van, kilopózkodott, és megrántja ruháját:
 Mit bámúl az Uram? nem fogják azt ma el, úgymond,
 Ofztán nem Lúdas Matyi az, hanem én vagyok a' kit
 Megveretett Kelmed, 's lúdját elvette erővel.
 Döbrögít a' menykő ha azon nyomban megütötte
 Vólna, talám sokkal könnyebb lett vólna szegénynek.
 Egybe elájúlttan fordúlt lefelé kotsijából.
 Ott Matyi szánakozás nélkül megverte utólszor,
 'S erfzenyét a' lúd' árrába megint kiürítvén,
 Mondja: ne féljen az Úr már többször nem verem ám-
 Azzal lóra kapott, 's elment dolgára örökre. (meg.
 A' tizenegy Lovasok nagy későn vissza kerültek,
 Vert lovaik tsak alig húzván fáradt inokat már,
 Meg'sákolt Urok is, kit elérkezvén kotsijában
 Bádjattan leltek. Monkják neki, hogy lehetetlen
 Vólt béérni Matyit. Nem is a' vólt, Döbrögi mondja
 A' négyelni való, megvert már újra. — Az Isten
 Így bánik, 's bánjon valamennyi kegyetlen Urakkal!
 Ezt mondván, megtért a' kastélyába, 's azonnal
 Elküldötte a' húsz lántsást, nyájas kegyelemmel
 Kívánván ezután az erőszaktelek ellen
 Oltalmazni magát, törvénytelenül soha többé
 Senkit nem bántott, és jól végezte el éltét.